

Yrkesfiske

Motivering

1. Historik och nuläge

Landskapsförordningen (1995:44) om yrkesfiske är utfärdad med stöd av 2 § 2 mom. i landskapslagen (1956:39) om fiske i landskapet Åland (ändrad genom landskapslagen (1994:75) om ändring av 2 § landskapslagen om fiske i landskapet Åland). I momentet föreskrivs att yrkesmässigt fiske, inom det område som anges i samma paragrafs 1 mom. (*allmänt vattenområde*), får bedrivas endast av egentliga yrkesfiskare samt av binäringsfiskare som är beroende av inkomster från fiske för sin försörjning. I landskapsförordning kan enligt ovannämnda 2 mom. intas närmare bestämmelser om vad som avses med yrkesmässigt fiske, egentliga yrkesfiskare och binäringsfiskare som är beroende av inkomster från fiske för sin försörjning.

I sin ursprungliga lydelse innehöll förordningen, som vid tidpunkten ikraftträdandet den 13 juni 1995 gick under namnet landskapsförordning om yrkesmässigt fiske, endast två paragrafer. I dess 1 § 2 mom. föreskrevs det att förordningen är tillämplig inom allmänt vattenområde i landskapet och i dess 2 § föreskrevs det närmare om vad som avses med yrkesmässigt fiske där fisket är sammankopplat med användning av vissa i paragrafen omnämnda redskap.

Landskapsförordningen i fråga har ändrats tre gånger, först 1996 genom att förordningen bytte namn till landskapsförordning om yrkesfiske. I samband härmed ändrades även förordningens 1 § 1 mom. samtidigt som nya 3, 4 och 5 §§ fogades till förordningen. I 3 § 1 mom. i förordningen föreskrevs att med egentliga yrkesfiskare avses personer som erhåller minst 50 procent av de i statsbeskattningen skattepliktiga inkomsterna från fiske om minst 20 000 mark av de skattepliktiga inkomsterna är inkomster från fiske. I 4 § 1 mom. i förordningen föreskrevs det bland annat att med binäringsfiskare som är beroende av inkomster från fiske för sin försörjning avses personer som erhåller minst 20 procent av de i statsbeskattningen skattepliktiga inkomsterna från fiske om minst 6 000 mark av de skattepliktiga inkomsterna är inkomster från fiske. Vidare skulle den senast verkställda beskattningen enligt 3 och 4 §§ ligga till grund för om yrkesfiskare respektive binäringsfiskare skulle anses uppfylla inkomstkraven. I förordningens 5 § 1 mom. föreskrevs bland annat att med inkomster från fiske avses ersättning för första försäljning av fisk samt för arbete som fiskare ombord på fartyg med hemort i landskapet. Vid införandet av euro som valuta år 2002 ändrades förordningen för andra gången genom landskapsförordning (2002:12) om ändring av landskapsförordningen om yrkesfiske, beloppen och valutan i förordningens 3 § 1 mom. och i 4 § 1 mom.

Den tredje och senaste ändringen av landskapsförordningen om yrkesfiske gjordes år 2009 då inkomstkraven för egentlig yrkesfiskare (klass I) och binäringsfiskare som är beroende av inkomster från fiske för sin försörjning (klass II) ändrades. Efter denna ändring föreskrivs i förordningens 3 § 1 mom. för närvarande att egentliga yrkesfiskare avser personer vars inkomster från fiske utgör minst 30 procent av det sammanlagda beloppet av personens förvärvsinkomster, om minst 5 000 euro är inkomster från fiske. I förordningens 4 § 1 mom. föreskrivs för närvarande att binäringsfiskare som är

beroende av inkomster från fiske för sin försörjning avser personer vars inkomster från fiske utgör högst 30 procent men minst 15 procent av det sammanlagda beloppet av personens förvärvsinkomster, om minst 2 500 euro är inkomster från fiske. Samtidigt ändrades jämförelsen mellan fiskeinkomster och personens sammanlagda förvärvsinkomster till brutto av brutto för att investeringar i näringsutövandet inte skulle påverka personens klassificering.

2. Bedömning av nuläget och ändringsförslag

Under de senaste åren har det framkommit att det finns behov av ytterligare justeringar i förordningen. Till följd av det allt större behovet av skydd för de naturliga laxstammarna finns det skäl att se över regleringen av det fritidsmässiga fisket med laxrev och laxnät. Därför föreslås nu en ändring av förordningens 2 § när det gäller vad som ska avses med yrkesmässigt fiske. Detta kommer indirekt att innebära att det införs en ur miljö- och fiskevårds-synpunkt önskvärd begränsning av den tillåtna omfattningen av det fritidsmässiga fisket i fråga. Således föreslås en ändring som i praktiken innebär att den använda mängden nät i samband med fritidsfiske måste minskas för att fisket ska vara tillåtet som fritidsfiske. Den nuvarande gränsen på 525 meter gör det möjligt för fiskare att använda totalt 19 nät med sammanlagd längd på 513 meter nät, om man räknar att längden på ett nät uppgår till 27 meter, och ändå klassificeras som fritidsfiskare. För att skydda laxstammen föreslås att gränsen i fråga sänks till 270 meter. Således är det tillåtet för fritidsfiskare att använda högst tio nät. Överskrids denna gräns ska det vara att anse som yrkesfiske.

En avsikt med den senaste ändringen av förordningen var att investeringar i näringsutövandet inte skulle inverka negativt i bedömningen av huruvida inkomstkraven för egentlig yrkesfiskare och binäringsfiskare uppfylldes. I den nu gällande förordningen jämförs fiskarens inkomster från fiske med det sammanlagda beloppet av personens förvärvsinkomster. Avsikten var att inkomsterna från fiske skulle jämföras med de totala inkomsterna från näringsverksamhet samt övriga förvärvsinkomster, före utgifter och avdrag. I den nu gällande förordningen har detta inte varit tillräckligt tydligt.

För att förtydliga definitionerna av egentlig yrkesfiskare och binäringsfiskare föreslås i 3 § 1 mom. och 4 § 1 mom. att ”förvärvsinkomster” ersätts med ”inkomster före utgifter och avdrag, undantaget kapitalinkomster”. Samtidigt föreslås ett förtydligande om att de ersättningar som utbetalas för skador förorsakade av säl och skarv, s.k. toleransstöd, och förvärvsinkomster från leveransförsäljning av skog inte ska påverka fiskeinkomstens procentuella andel av totalinkomsterna. Eftersom toleransstödet inte räknas som fiskeinkomst enligt 5 § i landskapsförordningen om yrkesfiske har stödet i vissa fall medfört att mottagaren förlorat sin status som yrkesfiskare. Beträffande leveransförsäljning av skog delas inkomsterna i två delar: i kapitalinkomst och i förvärvsinkomst, där värdet av det egna arbetet för den som utför leveransarbetet beskattas som förvärvsinkomst. Denna förvärvsinkomst är regelbunden och föreslås därför inte påverka fiskeinkomstens procentuella andel av totalinkomsterna.

Det har även visat sig att de årliga inkomsterna från fisket kan vara mycket varierande. Detta kan bero på flera olika faktorer såsom långvarig sjukdom, motor- eller andra haverier, förändringar i de årliga fiskekvoter landskapet beviljas eller väderförhållanden som omöjliggör fiske. Det här medför att regeln om att uppgifterna i senaste kända beskattning ska ligga till grund för om en person ska klassificeras som egentlig yrkesfiskare, binäringsfiskare eller övrig fiskare i allt för hög grad påverkar yrkesutövarens status. Därför föreslås en ändring av förordningens 3 § 2 mom. och 4 § 2 mom. så att personen ska uppfylla villkoren i en av de två senaste beskattningarna.

I och med att möjligheterna att försörja sig som yrkesfiskare på Åland har minskat finns det idag åländska fiskare som delvis arbetar ombord på fiskebåtar som inte är hemmahörande på Åland. I den nuvarande förordningen godkänns inte fiskeinkomster från fiskebåtar som inte har Åland som hemort. För att dessa fiskare inte ska sättas i en sämre situation föreslås därför en ändring av förordningens 5 § 1 mom. så att som inkomster från fiske, förutom ersättning från första försäljning av fisk, även ska avse inkomster från arbete som fiskare utför ombord fartyg inom Europeiska unionen.

Förordningstext

LANDSKAPSFÖRORDNING om ändring av landskapsförordningen om yrkesfiske

Med stöd 2 § 2 mom. landskapslagen (1956:39) om fiske i landskapet Åland, sådan den lyder i landskapslagen 1996/31, **ändras** 2, 3 och 4 §§ samt 5 § 1 mom. landskapsförordningen (1995:44) om yrkesfiske, av dessa bestämmelser 3 och 4 §§ sådana de lyder i landskapsförordningen 2009/60, samt 5 § 1 mom. sådant det lyder i landskapsförordningen 1996/32 som följer:

2 §

Yrkesmässigt fiske

Med yrkesmässigt fiske avses fiske som bedrivs med laxfälla, därmed jämförbar konstruktion, not, trål, ryssja med en höjd som överstiger 1,5 meter, laxrev med fler än 150 krokare, eller laxnät med en sammanlagd längd överstigande 270 meter.

3 §

Egentliga yrkesfiskare

Med egentliga yrkesfiskare avses personer vars inkomster från fiske utgör minst 30 procent av det sammanlagda beloppet av personens inkomster före utgifter och avdrag och minst 5 000 euro är inkomster från fiske.

I det sammanlagda beloppet av personens inkomster före utgifter och avdrag ingår inte kapitalinkomster, ersättning för säl- och skarvskador samt förvärvsinkomster från leveransförsäljning av skog.

Till grund för bedömningen av om en person erhåller minst de inkomster som anges i 1 mom. läggs en av de två senaste beskattningarna samt bokslut från fiskeriverksamhet från samma år.

4 §

Binäringsfiskare

Med binäringsfiskare avses personer vars inkomster från fiske utgör högst 30 procent men minst 15 procent av det sammanlagda beloppet av personens inkomster före utgifter och avdrag och minst 2 500 euro är inkomster från fiske.

I det sammanlagda beloppet av personens inkomster före utgifter och avdrag ingår inte kapitalinkomster, ersättning för säl- och skarvskador samt förvärvsinkomster från leveransförsäljning av skog.

Till grund för bedömningen av om en person erhåller minst de inkomster som anges i 1 mom. läggs en av de två senaste beskattningarna samt bokslut från fiskeriverksamhet från samma år.

5 §

Inkomster från fiske

Med inkomster från fiske i denna förordning avses ersättning för första försäljningen av fisk samt för arbete som fiskare ombord på ett fartyg med hemort inom Europeiska unionen. Ersättning för första försäljningen av fisk som ingår i en näringssammanslutnings eller i ett aktiebolags resultat skall fördelas mellan ägarna enligt de ägoandelar dessa har i sammanslutningen eller enligt det röstetal dessa har i bolaget.

Denna förordning träder i kraft den
